

להגלות נעים תורה והסידור
מנדר היוצא מערך

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"ארגונים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר' נשא תשפ"א + גליון ק"א

חזקי הנחל

פלאות התורה מאוצרותיו של
הנה"ח ר' זרח רונטל שליט"א

"קח מאתם"

קידוש ה' הנשבע ע"י קרבן הנשיאים

מדוע עלה בדעת הנשיאים להתנדב עגלות

הקשה המאור ושמש בסוף הפרשה, על מה שמסופר בתורה הק' בפרק ז' ב' שי"ב נשיאי ישראל הביאו נדבתם למשכן שש עגלות צב - עגלות מחופות וסגורות בדרך כבוד וחשיבות, וי"ב שוורים, כל שני נשיאים הביאו יחד עגלה אחת, וכל נשיא הביא שור אחד לעזרת משא המשכן בזמן המסעות. והנשיאים בעצמם הוליכו את העגלות עד לפני המשכן, ומשה רבינו לא הסכים לקבל מידם, ומבאר הספורנו הטעם, מפני שהקב"ה לא אמר כלל שיעשו עבור המשכן עגלות, ומרע"ה חשב שרצון הבורא שישאו את המשכן בכתף, ובצדור המור אומר שמרע"ה חשב שכמו שהארון נושא נושאים כן ג"כ יהיה עם כל כלי המשכן. עד שאמר הקב"ה למרע"ה "קח מאתם", שזכו שהסכימה דעתם לדעת עליונה. ולבני גרשון שנשאו דברים קלים יותר - היריעות והקלעים והמסכים והיתדות נתנו רק שתי עגלות וארבעה בקר, ולבני מררי שנשאו את קרשי המשכן ועמודי החצר והאדנים שהיו כבדים ביותר, להם נתנו ארבע עגלות ושמונה בקר.

ומקשה המאור ושמש איך מלאם לבם של הנשיאים להתנדב עגלות ובקר מה שהקב"ה לא צוה בכלל למרע"ה על זה, וכי חשבו שהקב"ה שכח איך צריך להוביל את המשכן, והלא השי"ת ציוה אפילו לעשות בגדים לכסות הכלים בשעת המסע, וא"כ לקחו בחשבון כבר כל דבר, ומוסיף המאור ושמש, שהיות ומצינו שהקב"ה הסכים על ידם, ואמר למרע"ה "קח מאתם" א"כ בודאי שכונתם היתה רצויה, וצריך לדעת מה היתה כוונתם בזה שהביאו העגלות.

משאם הכבד של בני מררי

ומבאר המאור ושמש על פי פשוט, שמשא בני מררי היה כבד ביותר (עיי' רש"י ותוס' שבת צ"ו סוף ע"א), שהיו צריכים לשאת את הקרשים והעמודים והאדנים (במדבר ח-ט).

ונבואה חשבון בעז השי"ת: כל קרש היה רחב אמה וחצי (ט"ו ס"א), ועביו אמה (ט"ו ס"ב), וגובהו עשר אמות (ט"ו ס"ג). [חוץ מהאמה הראשונה שנכנסו בו כשני גלגלים בתוך האדנים - וכל אחת מהן היתה רבע אמה על חצי אמה]. ואם נרצה לחשב כמה משקל כל קרש, אפילו לפי שיעור אמה של ר' חיים נאה, שזה 583 ס"מ יצא לכל הפחות שכל קרש יש בו שני מליון

המשך בעמוד ב' <<<

דברות קודש ממעיין נבע, כ"ק מרן רבו"ק ז"ע

נחל קדומים

זכות אבות רק בנוסף לזכותם העצמית

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבתם למשפחתם (במדבר ד, כב). "נשא את ראש", באם אתה רוצה לקבל עליך נשיא וראש, אזי "בני גרשון", אם הנשיא הוא אך בר אבהן ולא בר אוריין, אזי "גרשון", אתה תגרש אותו ממך ולא תקבלו לנשיא וראש עליך. כאמרם ז"ל, "בר אבהן ולא בר אוריין, אישא תיכליה" [אש תאכלנו] (מנחות נ"א). ובאם [גם הם, שהמה] הראשים הם ג"כ בעצמם אנשים צדיקים וישרים, בני אוריין, אזי "לבית אבותם למשפחותם", ישנה חשיבות ג"כ במה שהמה מיוחסים ממשפחות מיוחסות, וזכות אבותם מסיעתם, כמאמרם, בר אבהן ובר אוריין יאי ויאי.

(רביה"ק ר' מאיר מפרימשלאן ז"ע)

ברכה בדיבור לחוד

כה תברכו את בני ישראל אמור להם (במדבר ו, כט). יש לדייק תיבת "אמור להם", הכונה בזה נראה, דהנה הצדיק גמור שהוא במדרגה גבוה, יכול לפעול הכל רק על ידי דיבורו, ואין צורך להרבה עתירות ובקשות, כי דבורו לבד עושה רושם, וכמו שכתוב בספר נועם אלימלך פרשת שופטים (ד"ה או אמר שופטים), לפרש מאמר הכתוב "ולשון חכמים מרפא" (משלי יב, יח), היינו דבורו בלשון בלבד, יכול לפעול הרפואה.

וזהו רמז בכאן הכתוב "כה תברכו את בני ישראל אמור להם" דייקא באמירה בלבד, בלי שום תפלות ובקשות, יחול עליהם הברכה.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא ז"ע)

אין נשאר לאדם כי אם התקדשותו

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהי (במדבר ה, ט). הכתוב מרמז לנו מוסר השכל להתעורר בו לעבודת השי"ת. כי הנה הנשמה הקדושה ירדה לתוך הגוף הגשמי, בירידה גדולה ועצומה לאין שיעור ותכלית, מתחת כסא כבודו ית' שהיתה מתענגת שם מזיו השכינה, עד מקום ציה ושממה, הוא העולם הזה שהוא מלא הסתרות ומניעות ונסיונות. וירידה זו לצורך עליה היתה, שע"י שיתייגשם האדם ויקדש עצמו בכל דרכיו, וישמור על עצמו שלא יתגשם ח"ו בהבלי העולם הגשמי, בזה תתעלה ותזדכך נשמתו, ובוה תשא נשמתו חן וחסד לפני קונו.

והוא שאמר הכתוב "ואיש את קדשיו לו יהיו", מה חלקו ועמלו שנשאר לאדם מכל חיי הגלות תחת השמש, הוא ["את קדשיו"] - מה שקידש וטיהר את עצמו בעולם הזה. כי זהו עבודת קרוצי חומר שלמענה ירדה נשמתם לעולם החומרי, ואחרי כל ההמולה של היריד של העולם הזה כשעושים חשבון מה נשאר לו בידו מכל זה, זהו מה שנשאר לו, מה שיגע וטרח בכל כוחו להתקדש בעסקו בעניני עולם הזה, לעשות כל מעשיו לשם שמים. כי זאת היא העבודה המובחרת והמשוּבחת הרצויה לפני הבורא ב"ה, כי עבודה זו שייכת רק לקרוצי חומר, והם נותנים יקר

תפארת וגדולה לחי העולמים כאשר מזככים את החומר עד שהוא מתעלה ונהפך לרוחניות.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

אין מלוין לו אלא תורה ומעש"ט בלבד

ואיש אשר יתן לכהן לו יהיה (שם). יש לפרש, דהכתוב מלמדנו שמה שהאדם נותן עבור מתנות כהונה, והוא הדין עבור לומדי תורה שנשאם לבם להיות עובדי ד' שדינם כשבת לוי, וכמו שכתב הרמב"ם בסוף הלכות שמיטה ויובל. "לו יהי", זה נשאר אצלו. וע"ד שאמר א"ז הה"ק מוהר"ם מנדבורנא ז"ע "העולם סוברים שאני שונא מעות, שאני מפזרן לעניים. ובאמת אדרבא, אני אוהב את מזונני, ולכן אני חפץ לקחתו עמי לעולם הבא".

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

מהנחל

נחלי אש בקצירת האומר

"איין בייג - אגולדין יודי"ל"

כף אחת עשרה זהב (במדבר ו, יז). "כף" הוא מלשון כפה עליהם ההר כגיגית. ואמר: "כף אחת", אם יהודי נותן רק כפיה אחת, בל"א "איין בייג", שמהרהר תשובה בלבו, אז נעשה "עשרה זהב", אגולדין יודי"ל, כי עשרה הוא יו"ד.

לא מצא הקב"ה בלי מחזיק ברכה אלא השלום

כה תברכו את בני ישראל אמור להם יברכה ה' וישמרך וכו' (במדבר ו, כט). נל"פ דהנה אחז"ל (עוקפים ג, יז) לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום. וי"ל דכאשר באים הכהנים לברך את ישראל מצווה להם הקב"ה, שכדי שיהיה קיום לברכתם ויחזקו בכלי שלם ומחזיק ברכה, צריך שיהיו ישראל במצב של אחדות כאיש אחד בלב אחד.

זה יל"פ הפ' "כה תברכו את בני", כסדר הזה תברכו את ישראל, שכאשר יהיו במצב של "יברך" - בלשון יחיד, שיהיו כל ישראל כגוף אחד וכדרך שפירש"י עה"פ ויחן שם ישראל נגד הנהר - כאיש אחד בלב אחד, אז יהיו ראויים לברכה השלמה. שכפי שלא היו ישראל ראויים לקבל את התורה עד שהגיעו למצב הזה של כאיש אחד בלב אחד, כך כדי שיהיו ראויים לברכה ותקיים אצלם הברכה, צריכים להגיע למצב הנשגב הזה של אחדות. ועפ"י"ז יש להמליץ על נוסח הברכה "וציונו לברך את עמו ישראל באהבה" - שציונה השי"ת לברך את ישראל כאשר יהיו במצב של אהבה ואחוה ושלוש ורעות זה עם זה.

וביתר שאת ייאמר, שזה גופא מה שציונה ה' לברך את ישראל, "כה תברכו את בני ישראל" שאכן יהיו במצב של "יברך" - בלשון יחיד, שיהיה ביניהם אהבה ואחדות כאיש אחד. ועפ"י"ז נמי ביאור הברכה "וציונו לברך את עמו ישראל באהבה" בברכת האהבה והשלום, לברך אותם שישירו ביניהם אהבה ואחוה ואחדות.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

”שאו זמרה ותנו תוף”

דכאשר הבדיל הקב"ה בין מים עליונים למים התחתונים, בכו המים התחתונים על שחפצים להיות קרובים אל השי"ת ואמרו **”אנן בעינא למיהוי קמי מלכא”**, וע"כ בזמן קבלת התורה שירדה שכינה עם כל הפמליא וצבא השמים על הר סיני בעולם התחתון, שקטו המים מבכיתם כי קבלו את מה שבקשו ונטפפו לו. וכן המים שהיו מזומנים בכיור אשר במשכן זכו גם הם למיהוי קמיה מלכא, וע"כ צוה השי"ת לקחת מאותם המים הנמצאים במשכן, אשר הם שמחים על שפנל בחלקם להיות לפני המלך, ולהשקותם את האשה, והיה אם מעשיה מתוקנים לא יאונה לה כל רע מאותם המים, כי עודם עדיין במקום קדוש, אך אם מעשיה אינם הגונים מיד התחילו המים בכייתם על נתינתם במקום זוהמא ורפש תחת היותם קרובים לפני ה', ובכיתם זו היתה הופכת אותם למרים, ועל צער זה שגרמה להם הסוטה, היו המים נוקמים את נקמתם באשה כפי האמור בענין.

והנה בשבת קודש מצונו שלא זה בו שכינה מישראל ויש בה השראת השכינה יותר מימות החול, וישראל מרבים בה בשירות ותשבחות "תנו שבח ושיירה לקל אשר שבת ברא", "שבח יקר וגדולה וכבוד יתנו לקל מלך יוצר כל", והוא בחי' עבודת בני קהת "ישאו קולם ירננו", וממילא בכחה להפך אפי' מי שהוא בבחינת מררי, למתוק, שיעבוד את השי"ת בשמחה ועי"ז יזכה להקרות את שניו של היצה"ר. ואפילו מי שנגוע בתענוגים מבחי מים המרים, יפכו מימיו למתוקים, ע"י השמחה והתענוג בעבודת השי"ת בשבת קודש.

יעזור השי"ת שזוכה לעבוד את ה' בשמחה ולהרגיש מתיקות בלימוד התורה, וביום חג השבועות השי"ת מקיים בנו זוקרתי עליכם מים טהורים, אין מים אלא תורה, והמים יורדים ממקום גבוה מקור התענוגים העליונים ויורדים למקום נמוך, אצל מי שנגוע עדיין בתענוגים נמוכים, ועל זה התמרמרו כל ימי הספירה. וביום השבועות נעשה בחי' 'השקה' מן המים העליונים למים התחתונים, ונמתקים המים המרים והופכים למתוקים. ויה"ר שנוגש מתיקות אך ורק בדברי תורה ועבודה, ונטהר ונתקדש בקדושה של מעלה, אמן.

בפרשתן כתי' נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם, ואיתא בשם משמואל בשם אביו האבני נזר בענין ג' מחנות הלויים גרשון קהת ומררי, דרומז לג' דרגות בעבודת ה'. "קהת" הוא מלשון הקהה את שניו, ורומז לאותם שהם במדרגה שהקהו את שיניו של היצר הרע ואין לו שום שליטה עליהם והפכו את כל הרע שבהם לטוב. "גרשון" רומז לדרגה פחותה ממנה, שמגיע הרע למחשבתו, אבל הוא מגרש אותו תיכף ומיד. ו"מררי" רומז לדרגה פחותה יותר באשר אע"פ שאינו עובר חלילה עבירה למעשה, אך עדיין יש ליצה"ר שליטה על מחשבתו ומכניס בו מחשבות זרות, ועי"ז מר לו מאד והוא עושה כל טצדקי להיפטר ממנו. וזהו מררי, לשון מרירות שממרד ומסגף עצמו על זה.

והנה כתי' בפרשתן (ו. ט) ולבני קהת לא נתן כי עבודת הקדש עליהם בכתיף ישאו, ופשט הכתוב הוא שלבני קהת לא נתן משרעה"ה עגלות כי היתה עבודתם לשאת את קדש הקדשים ולכן נשאורו על כתפם. אמנם בגמ' (ערכין יא) דרשו רז"ל **”אין ישאו אלא לשון שירה, דכתי' שאו זמרה ותנו תוף, ואמרו ישאו קולם ירננו”**, ולמדו מזה שבנוסף לכך שנשאו את הארון ואת בדיו ושאר כלי הקודש, היו מרבים בשירות ותשבחות. ובדרך רמז י"ל דלמדו כן מן הפסוק **”בכתיף ישאו”**, ללמדך שאף את העבודות שהיו עבודת משא, עשו ברנה וזמרה מתוך שמחת הלב. ולפי"ז יתכן לומר שזה הטעם שזכו לדרגה גבוהה כ"כ שלא היתה ליצה"ר שום שליטה עליהם, כי ע"י עבודת ה' בשמחה ניקל יותר להקרות את שיניו של היצר הרע. אבל בהעדר השמחה בעבודת ה' עדיין מלחמה גדולה לפנינו עם היצה"ר, הן בדרגת "גרשון" שעדיין צריך להילחם עמו ולגרשו, והן בדרגת "מררי" שהאדם מלא מרירות על מצבו, ואף שגם דרגות אלו גבוהות ורמות הם, כאשר אין האדם חוטא ונלחם ומתמרמר, מ"מ ע"י שמחה בעבודת ה' ביכולת לבוא לדרגה שהרע לא יוכל כלל לגשת אליו.

ובענין זה מצונו בפרשה דבר נוסף והוא במצות השקאת הסוטה מן המים המרים, דאיתא באוה"ח הק' לבאר הפלא הזה אשר אם חלילה סתתה האשה נהפכו המים למרים, וביאר בקדשו דהנה אמרו רז"ל (ב"ד ה. ט)

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

ישראל מתכבדים בשמו של הקב"ה

ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם (שם, טז). למשל אנו רואין בבשר ודם באיזה איש חשוב ומפורסם נקראת אשתו על שמו אשת פלוני, והיא מכובדת גם כן בכבודו. ועל אחת כמה וכמה שאנחנו נכבדים ויקרים ומבורכים מכל מלאכי מעלה מחמת שהבורא ברוך הוא שמנו קראת בשמן, ואנחנו ישראל עמו כלה המקודשת בסוד וארשתין לי לעולם. וז"ש הקב"ה ושמו את שמי על בני ישראל, דהיינו שתקרא אותם בשמי, כי הם עמי וידידתי. וממילא ואני אברכם, בכל הברכות ויסימו פמליא של מעלה כי כבוד ישראל הוא כבודי כמשל הנ"ל.

(עבודת ישראל)

צריך שיתודה על חטאיו, בשעת שמכבדים אותו ואז טובה הוא לו

והתוודו את חטאתם אשר עשו (מדרש ה. ט). פע"א בא הבעש"ט למקום אחד, ועשו לו כבוד גדול. ואמר להם הבעש"ט תדעו, כי שמכבדים לאחד, מפשפשים במעשיו בעולם העליון, אם הוא ראוי לאותו כבוד. ולכאורה עושים לו רעה המכבדים אותו. אך באמת מי שנתן לו השי"ת חכמה בלבו, מיד כשמכבדים אותו, מהרהר בתשובה, ומפשפש במעשיו, וממילא עושים לו טובה המכבדים אותו. שהביאו אותו לידי תשובה.

(בעל שם טוב)

צורת עם ישראל חקוקים במחשבתו כביכול לפי מצבם

ישא ד' פניו אליך וישם לך שלום (מדרש ג. ט). אמרו רז"ל בים נדמה להם ככחור, ובסיני נדמה להם כזקן. ולכא' אינו מובן, והלא כתי' כי לא ראייתם כל תמונה. וי"ל ע"פ משל, האב אוהב את בנו, ומפני גודל האהבה, וכו', נחקקה להאב צורת הבן כמו שהי' עומד לפניו, וכו', בקטנותו צורת קטן, וכשהוא גדול צורת גדול. וזה ידוע, שישראל עלו במחשבה, פי' שהם תמיד נחקקים במחשבה עליונה, כמו שהבן נחקק במח אביו, וכו'. וזהו שאמר הכ' אם רחץ ד' את צואת בנות ציון, לפי שהיו חקוקים במחשבתו כביכול, ולטובה נאמר, ישא ד' פניו אליך, ר"ל אותו הפנים שלהם החקוקים במחשבתו. וזהו הפי' בים נדמה להם ככחור, ר"ל כאשר היו ישראל בעת ההיא, וכשבאו אל הר סיני, היו משיגים כבר ללמוד ואמרו נעשה ונשמע, והיו אז בסוד זק"ן זה קנה חכמה, ונדמה להם כזקן, כי צורתם נחקקה במחשבה עליונה בצורת זקן, כדרך הבן וכו'.

(מגיד דבריו ליעקב)

ע"י מידת השלום יזכה לנשיאות פנים מהשי"ת

ישא ד' פניו אליך וישם לך שלום (שם). אי' דהנה חז"ל (ד"ה ט) כל ההעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, וזה ישא ד' פניו אליך, במה שישם לך שלום, דהיינו שאתה תמחול לאחרים, ועי"כ השי"ת ימחול גם לך.

(אך פרי תבואה)

ושבע מאות אלף ס"מ מעוקבים! וכיון שמשקל כל ס"מ עץ מעוקב הוא כגורם 1, אי"כ לפי"ז שקל כל קרש 2700 ק"ג. [כמעט 3 טון!]. ואפילו אם נאמר כמו בעלי התוס' עה"ת בשמות (כה, ה) שעצי שיטים הם עצים קלים, נחשב לפי חצי גורם כל ס"מ מעוקב, יצא כל קרש 1350 ק"ג [טון ושליש].

והנה כל קרש היה מצופה בזהב, ובפלתי (י"ד סימן מ"ג ס"ק ה) מובא שכל צפוי המשכן היו בעובי דינה. ובעירובין (י"ט ע"א) ובפסחים (י"ז ע"א) מובא ששיעור זה הוא כשליש אצבע [8 מילימטרים]. ואפילו לשיעור רח"נ היה שטח הציפוי 150 אלף ס"מ מרובעים, בעובי 8 מילימטרים, שהם 121 אלף ס"מ מעוקבים של זהב! וכיון שמשקלו הסגולי של זהב הוא 19 גרם ושליש, נמצא שצפוי הזהב של קרש א' שוקל שני טון ושליש. ולפי"ז היה משקל כל קרש ביחד עם הציפוי 55 טון! (ואפילו לפי המשקל הקל ביותר, שקל כל קרש קרוב 45 טון (3 טון ושני שלישים), וכיון שמוזבא במס' שבת (צ"ח ע"א) שנסעו ארבע עגלות בצמוד, ועליהם היה ביחד ארבעים ושמונה קרשי המשכן, נמצא שעל שתי עגלות היה משקל עשרים וארבעה קרשים, במשקל מאה ועשרים טון! (ראו 96 טון). ובס"ה שקלו כל הארבעים ושמונה קרשי המשכן 240 טון!

והנה בנוסף לקרשים היו ג"כ על כל צמד עגלות חמשים אדני כסף, כאשר כל אדן נעשה מכבר כסף שהוא לדעת רש"י ארבעים ושנים וחצי ק"ג. וכפול חמשים, זה אלפיים מאה ועשרים וחמשה ק"ג [שני טון ושמינית]. ובס"ה הגענו למשקל על כל צמד בקר: 122 טון! (ראו 98 טון)

ובנוסף היו על משא בני מררי ג"כ ששים עמודי החצר, שלדעת ר' יוסי בבוהים (י"ט ע"א) היה כל עמוד חמש עשרה אמות ואורכם ורוחבם אמה. וכל א' מהעמודים שקל כמשקל הקרשים - 2700 ק"ג (ראו 1350 ק"ג), ולפי"ז על כל צמד עגלות צריך להוסיף עוד 81 טון! (ראו 40.5 טון) כך שבס"ה על כל צמד עגלות היה משקל כ-200 טון! (ראו 140 טון).

ועל זה צריך עוד להוסיף את אדני הנוחשת של העמודים, ואת כובד העגלות עצמם, שלתוס' בשבת (צ"ח ע"א) היה עובי הדפנות עם הגלגלים 2 אמות ומחצה כמטר וחצי. ואת כל המשקל העצום של למעלה מ-2000 טון, שחבו באדמת המדבר החולית והסלעית, ס"ה ארבעה שוורים!!

הקידוש ה' ע"י הבקר דוגמת כסא הכבוד

ולפי"ז אומר המאור ושמש, שהנשיאים עשו חשבון איך יוכלו להראות באופן הכי ברור בעולם שהקב"ה משרה שכינונו בישראל, והמשכן כדוגמא של מעלה, כמובא בזה"ק (פ' בשלח דף י"ט ע"ב) ובתיקוני זוהר בהקדמה (דף י"ג ע"א) שהמשכן שעשו בני למטה הוא מכון כנגד המשכן למעלה, כמו שבאצל חיות הקודש נאמר **”ראים נושאים ונשאים בחילו”** שהם נישאות עם כסא הכבוד, וכלשון הפיוט בכתר דר"ה **”נראות נושאות והם נושאות עם כסא”**, ולכן אם הלויים עצמם היו נושאים המשא, היו מקטני אמנה יכולים למצוא איהו מקום לטעות שכמות עצומה של לויים שנושאים יכולים לסבול כזה משא. אבל כאשר יביאו עגלות עם פרים שיש להם רק נפש הבהמית, ואז כאשר יעמיסו על כל צמד עגלות שקשורים בס"ה לארבעה שוורים למעלה מ-2000 טון, אי"א בשום אופן להסביר זאת בדרך הטבע, וכולם יבינו שההסבר היחיד בזה הוא שהשכינה שורה בישראל, ועי"ז יתקדש שם שמים לעין כל. ולכן הסכים הקב"ה עמהם ואמר למשה שיקח מאתם!

ולפי"ז ג"כ מובן מה שאמרו חז"ל שחלשה דעתו של אהרן הכהן שלא היה עמהם באותו קידוש ה' גדול ונורא. ולכן ניחמו הבורא ששלו גדולה משלהם ע"י הניסים שהיו בהדלקת המנורה, שג"כ על ידה ראו במוחש בניסים הנוראים שדלקה מעל הטבע וכו' שהשכינה שורה בישראל!

נערך ע"י הרה"ג ר' חיים גרינפלד שליט"א

ברכת כהנים

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני' אמור להם (במדבר ו כג-ו). הנה הלכתא זו נחלקת לכמה חלקים יש הלכות שנוגעים לכהן בלבד, יש הלכות שנוגעים לש"ץ המקרא, ויש הלכות שנוגעים לכל בר ישראל. נעסוק כעת בהלכות שנוגעים לכל ישראל, וכדלהלן.

גדר המצוה

מקור: מ"ע שהכהנים יברכו את ישראל בכל יום שנאמר כה תברכו את בני' וכו'.

טעמו: משרשי המצווה "שחפץ השם בטובו הגדול לברך עמו על יד המשרתים החונים תמיד בית ה' וכל מחשבתם דבקה בעבודתו, ונפשים קשורה בירתו כל היום ובזכותם תחול הברכה עליהם ויתברכו כל מעשיהם" (חוטן שע"ח). ציוה ה' לכהנים שיברכו לישראל תמיד ל"הכרת הטוב" יען הם המחזקים אותם על התורה ועל העבודה כי אין להם חלק ונחלה בבחינת יששכר וזבולון לכן הטיל ה' עליהן לברכם תמיד (פנ"ת סופר). [וברכה שבאה מחיוב של מהכרת הטוב מסוגלת ופועלת יותר (טעמא דקרא להנחיק על שמואל א, י"ח)].

המצוה על הישראלים להתברך: נחלקו הפוסקים האם ישראל ששומע ברכת כהנים מקיים מצוה זו או שזה רק מצווה על הכהן לומר. וי"א דמצווה דכהן היא ולא על הישראל (ריטב"א סוכה לא). וי"א דישאל המוכין לבו לקבל ברכתם כדבר ה' הם נמי בכלל המצווה (תרו"ם והובא בב"ב ס' קכ"ה). ונחלקו בדעת החרדים, י"א דכוונתו כפשוטו דמקיים הישראל מצווה עשה כששומע ומכוון, ואם לאו ביטל מצווה עשה (הפלאה כתובות כד: בה"ל). וי"א שכוונת החרדים שישאל הוא בגדר מסייע, ואינו עובר על העשה אם לא שומע ומכוון. ויש מחלקים בין כהן יחיד לשני כהנים (ד"א סימן י"א).

להלכה: כתב המ"ב שיש חיוב על הישראל להתברך ולכן יש חיוב לש"ץ להמתין על עניית אמן, ומחויב זה נסתעף כמה הלכות למעשה וכדלהלן.

פרטי דיניה

עניית אמן: 1 היות זה חיוב על הישראל לשמוע ולהתברך, חייבים המתברכים לענות אמן אחר כל פסוק ופסוק, ויש לזוהר זה מאוד (מב"ט פ"ד וכתב שם דעניית אמן מרה"ח). ובלא עניית אמן מצד המתברכים לא מקיימים המצווה של ברכת כהנים כלל לאנשים ולאילו שבשדות. אף שהם נכללים בכלל אברהם.

2 ישראל האוחז במקום אחר בתפילה עונה אמן אחר ברכת כהנים ואף כשאוחז באמצע ק"ש (אגרו"מ ס"ד סי"א).

3 ישראל שעומד בשמו"ע, כשהכהנים נושאים כפיהם פוסק ומקשיב הברכה בלא שיענה אמן (אגרו"מ שם, וכן מקובל מהח"ו אמרי יוסף). וי"א שיכול להמשיך בתפילתו (הר צב). ואם אוחז ביחד עם הש"ץ עונה אמן על הברכות. (הגרש"א) וי"א דע"פ ישתוק וישמע (שבט הלוי ח"ג סי"ו). ולענות אמן על ברכת אשר קדשנו, לשועה"ר מותה, ולמ"ב אסור.

4 ישראל שלומד תורה בביהכ"ס ותוכ"ד שומע ברכת כהנים, חייב להפסיק מלימודו ולעמוד לענות, אף שכבר התברך באותו היום [היות והקב"ה משרה עתה על יד הכהנים מחמת כבודו צריכים לפסוק (ברכת הוי"ו בשם הגרש"א)].

5 אסור לצאת מביהכ"ס באמצע ברכת כהנים (בא"ח).

עד עתה עסקנו בחלק החיוב של כל ישראל לשמוע ברכת כהנים ופרטי דיניה המסתעף מזה להלכה עתה נדון באופן קיום מצווה זו לכל

פרטיו וכדלהלן.

מיקום העמידה

עמידה: אף דלענין עמידה לכהן המברך היא לעכובא, מ"מ הציבור השומעין אין חייבים מעיקר הדין לעמוד כמובא בזה"ק (נשא, קכ"א) "בההיא שעתא דכהנא פריס ידוי צריכין עמא "למיתב" בדחילו באימתא". מ"מ המנהג שהכל העומדים וכן מבואר באשכול ומאירי (מ"ב שם סק"א).

פנים נגד פנים: בחיוב זה יש הרבה פרטי דינים ונפרט על הסדר וכדלהלן.

המקור: תניא כה תברכו פנים כנגד פנים וכו', אמור להם כאדם האומר לחבירו ולא פנים נגד עורף (סוטה ל"ח).

בדיעבד: נחלקו הפוסקים האם מעכב בדיעבד, וי"א דמעכב בדיעבד (מ"ב שם סק"ו) וי"א דאינו מעכב (שועה"ר ס"ג בסוגריים ומוכיח בן מעיר סוכה כהנים מאידך בס"ז כתב דמעכב). **גדר:** מציינו זה ג' חילוקים (1) לפנייהם. (2) צדיהן. (3) אחוריהן. ונפרט וכדלהלן.

לפניהם וצדיהן: מעיקר הדין אף שאין עומדין מול פניהם ממש אלא בצדיהן שפיר הוי בכלל ברכה אלא שיש לחלק דבצדין בצדדין צריך שיהיו פניו נגד מזרח דווקא, משא"כ בצדדין ממש מסתברא שלא יועיל לצד מזרח אלא יצד פניו לצד דרום שיהיו פניו נוטים נגד פני הכהנים.

מחיצה: אף שבגמ' סוטה (שם) דאפי' מחיצה של ברזל אינה מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים, יש להשתדל לעמוד כנגד פני הכהנים ללא מחיצה (ליקוטי הלכות לח"ח סוטה ל"ח).

לפניהם ממש: אף שמעיקר הדין אם לא עומדין מאחוריהן נכללים בברכה, מ"מ צדיקי הדורות (פנהי תת"ס בא"ח) הקפידו לעמוד ממש כנגד פני הכהנים, וכן מוכח ברמב"ם (תשובות ונהגות).

אחוריהן: אף שמבואר בגמ' (שם) דאחוריהן של כהנים אינם בכלל ברכה, מ"מ מציינו כמה קולות.

1 באונס: חוץ ממה שמבואר בגמ' דעם שבשדות אנוסים הם, יש עוד גדר שמי שבאמצע התפילה א"צ להחזיר פניו, כגון בבתי כנסיות שהעמוד של הש"ץ נמצא אחורי הכהנים, אלא שיש שחששו להחמיר שילך באמצע י"ח לעמוד נגד הכהנים (אגרו"מ א"ח ה כ"ג).

2 במקומות קבועים: אותם העומדים בכותל המזרחי והארון קודש בולט קצת לביהכ"ס והכהנים עומדים לפניו, אינם בכלל ברכה. אלא שיש שילמדו זכות דעכשוו דכל אחד קונה מקום מיוחד וא"א לדחות את חבירו (ב"ח). אך הקשו ע"ז דבכל ימצא מקום (ט"ו).

3 כשהדוכן מחובר לקיר: י"א כשהדוכן מחובר לקיר הוי כאילו היו הכהנים עומדים ממש סמוך לכותל, וא"כ הוי הכל כצדדין של הכהנים (ט"ו) כלמוד זכות ומ"ב לא הסכים לזה.

לפני כל הכהנים: יש לדון האם צריך לעמוד לפני כל הכהנים או סגי נגד אחד כגון שיש כמה שורות.

לעבור לפני המתפלל: אף שמחויב להיות פנים נגד פנים אסור לעבור נגד המתפלל בשביל זה אבל לעבור בצד הש"ץ מותר לתחילה (הגרש"א).

הבהרה: מה שנכתב בגיליון שבועות לענין ברכת שהחיינו על הדלקת הנר, אין המנהג כן, כ"ה בהליכות שלמה.

קרא פסוקי יששכר הדומים לזבולון, האם צריך לחזור ולקרוא

מעשה שהיה' בשבת פרשת נשא כשהגיע הבעל קורא לפרשת הנשיאים, קרא את הנשיא השלישי, "ביום השלישי נשיא לבני זבולון" וגו', וסיים "זה קרבן נתנאל בן צוער", והשומעים צעקו, "אלאיב בן חילון"! מיד תיקן הבעל קורא את עצמו ואמר אליאב בן חילון.

לאחר הקריאה נגש אליו תלמיד חכם, ושאל אותו, "מתי היתה הטעות שלך? בסוף - רק בשמו של הנשיא, ותקנת את עצמך? או שטעית וקראת שוב את כל הנשיא של יששכר, ולא קראת את הפסוקים של זבולון?" השיב הבעל קורא, "נכון, הטעות כבר היתה בתחילת הקריאה, וקראתי פעמיים את פסוקי יששכר, ולא קראתי את הפסוקים של זבולון, רק שהציבור לא הרגיש בכך, כיון שהם פסוקים דומים".

נשאלה שאלה בבית המדרש, האם צריך לקרוא שוב את הנשיא של זבולון, כי פסוקים אלו לא קרא, או שכיון שקרא את תוכן הפסוק, גם אם לא קרא ממש פסוקים אלו, יצא ידי חובה?

תשובה לשאלה הקודמת

השאלה בקצרה: אם יש לו פרי חדש, האם יברך מיד כדי להצמיד את הברכה לראיה, או שימתין לשבת, כדי שיוכל להשלים את המאה ברכות.

מעיקר הדין יש לברך על הראיה, ומצינו כמה טעמים בראשונים למה נהגו לברך על האכילה ולא על הראיה, כמו עיקר הדין שצריך לברך על הראיה.

בבית יוסף (או"ח סימן רכה) כתב בשם הרא"ש (עובין פ"ג סי"ח) ורבינו ירוחם (פ"ג סוף ח"ה) שנהגו העולם לקבוע הברכה בשעה שאוכל ממין חדש, כמו שהחיינו דעשיית לולב וסוכה שקובעים בשעת קידוש היום. [היינו אף שמעיקר הדין אפשר לברך שהחיינו בשעת עשיית הסוכה והלולב, מכל מקום נהגו לברך בשעה שמקיים המצווה בפועל].

ובשם הסמ"ק (ס' קנא) הביא שכתב, "הרואה פרי חדש ונהנה בראייתו מברך שהחיינו, ואם אינו נהנה רק על אכילתו אינו מברך רק על אכילתו", ע"כ. [ומשמע בטעמו שאין הנאה מספקת על הראיה, ולכן נהגו לברך על האכילה].

ולכאורה יש נפקא מינה בין הטעמים, שלפי הטעם שגם כהיום יש לברך בשעת הראיה, אלא משום ההנאה מצמידיים את הברכה לאכילה, אולי אין להרחיק את הראיה מהאכילה, אבל לפי הטעם שזה דומה לסוכה ולולב, אין ענין להצמיד, כמו שלא מציינו שיש לאחר את עשיית הסוכה לערב יו"ט, כדי להצמידו לברכת שהחיינו, אדרבה מציינו שיש ענין לעשות את הסוכה כבר במוצאי יום כיפור. אם כן גם בענינו, אין ענין להצמיד את ברכת שהחיינו לראיה.

ונראה שגם לטעם השני, שאין הנאה מספקת על הראיה, אפשר להמתין עד לשבת, שכיון שברכת שהחיינו הוא ברכת הרשות, ובשעת הראיה אין חובה לברך, ממילא כשראה את הפרי לא חל עליו חיוב ברכה, שצריך להקדימו בהקדם האפשרי.

וראיה לזה, שכתב בשו"ע (או"ח סימן תקנא סי"ח) "טוב לזוהר מלומר שהחיינו בין המצרים על פרי או על מלבוש, אבל על פדיון הבן אומה, ולא יחמיץ המצווה", וכתב במגן אברהם (ס"ק מג) "אף על גב דכשרואה פרי חדש מחמיץ הברכה, מכל מקום כיון שנהגו להמתין עד שעת אכילה, לא מקרי מחמיץ הברכה".

וכן מבואר בלקט יושר (ח"א עמוד מג) כשקנה פרי רבוב בעל התרומת הדשן ביום שיש, המתין בברכת שהחיינו לשבת.

ניתן לשלוח תשובות לשאלות, לפקס 02-5812753 ולדא"ל a66136133@gmail.com ובתיבת המערכת, תשובות מתומצות בכתב ברור וקריא

שורש ה' * ענף ד' ה'

לפיכך יפארו ויברכו לקל כל יצוריו

ליבם ושאלתם, ומאין ישפיע להם המלך רוב טובו וחסדו, בלי התערבותם שלהם."

"אחר מחשבה עמוקה החליט המלך על פעולה מחוכמת ונועזת, אשר בה היה טמון הפתרון לבעיה אשר הטרידה את רוחו. הוא בחר ממקום מושבו ומעיר מלכותו כמה משפחות נכבדות, וכן משאר המדינות בחר לו כמה משפחות, ולקח והפריד את האוהבים זה לזה, לקח את הן מעם אביו מולידו, והניחו להתגורר באותו מדינה רחוקה, וכמו כן לקח מאותו מדינה שני יָעִים אוהבים, והפרידים זה מזה, והביא את האחד להתגורר במקום מושב המלך."

"והחכמה הנפלאה אשר היא טמונה בעצתו האמונה היתה, מחמת שטבע העולם שגופות הקרובים והאוהבים זה לזה, נמשכים אלו אל אלו, והלבבות קרובים אלו לאלו בקירוב גדול, ומחמת כך הבין שמאחר שריחקם זה מזה, יומשכו מעתה אלו אל אלו, יבא האב אחר בנו וילך הן אחר האב, יחשקו שני הָעִים זה לעומת זה ויהוה ליבותם אלו אל אלו. ומרוב תשוקתם יסעו זה לקראת זה, ויעברו בנסיעתם את כל ערי המלך וכל מדינות ממשלתו, וכל אחד יספר בדרכו על מה שראה במקום מושבו, ובפרט אלו אשר נשתקעו במקום מושב המלך, אשר ימלא פיהם בתהלתו ומאליו יפתח פיהם בשיר ושבח על רוב גודל ומעלת המלך, וכמה גדלה מלכותו ורוממות תפארתו. וכל כתבי העתים יכתבו על ה'חדשות' המסעירות אשר נתגלו וכולם יחדיו, וכל הממלכות כולם נעשו אגודה אחת ומלאה הארץ דעה, והחלו הכל נוסעים זה לקראת זה וזה לקראת זה וכולם כאחד מייחלים ומייחדים לשמע ולראות פני המלך וכוספים לחזות בנועם זיו מלכותו."

"כך הוא הנמשל המובן מאליו, מעורר תנחום את שלמה חיים מהמסע המרתק מרחבי מדינה עלומה. "אצלנו אנו, בעולם ובהעלמה שאנו חיים וקיימים בו, אשר המלך הגדול והנורא, מלך מלכי המלכים אשר האציל ברא יצר ועשה את כל הנבראים, מצורה ראשונה שבעולם עד היתוש הקטן בארץ, וכל הנבראים כולם אגודים וכולים מכל היסודות גם יחד, ומאחר שרצה הקל ברוך הוא שיתודע בכל העולם כולו מגדלו וטובו, כי מלכותו בכל משלה, לכן ברא את האדם, אשר מורכב מעפר מן האדמה, אשר בו נתן נשמה קדושה, אשר מכסא כבוד חצובה, ושורשה מן העליונים, ומאחר שהיא כוספת לשורשה ומקורה, הרי היא מושכת אחריה את כל ה' יסודות אשר בגוף האדם שגם המה ישתוקקו לראות פני מלכינו, ולזעוק "רצוננו לראות את מלכינו", והאדם עצמו מושך אחריו את כל הנברא כולה, עד שיעיד שידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי ה' אלוקים ומלכותו על כל הארץ."

"פשש... רעיון נפלא ביותר" התלהב שלמה חיים. "בכזה בהירות להסביר דבר כה עמוק, לכזאת לא פיללתי. אה, אלמלא לא התחילה שיחתנו אלא בשביל להשיג רעיון זה דיינו."

"אכן שלמה חיים, ואי"ה בהמשך שיחתנו נוכל להבין לפי זה מה חובתנו בעולם הזה, והרי באנו אם כן למטרה ברורה לפאר ולרומם ליצור כל היצורים. ונודה לקל לבב חוקר ברן יחד כוכבי בוקר."

שעת אשמורת--- היקום כולו עדיין אפוף בערפלי טוהר של לפנות בוקר, ובין יחד כוכבי בוקר מוצאים שני הידידים את עצמם, מודים ומרננים בשבח ושירה לקל אשר שבת ברא. "צפרא טבא תנחום", מקדם שלמה חיים את פניו כאשר פארתו נוטפות אגלי מים חיים היישר ממקווה הטהרה. "צפרא טבא" מהנהן לעומתו תנחום כאשר ידיו אוחזות בספר קטן.

"אה, אני רואה שלכבוד א שבת נאך שבועות מצאנו את עצמינו בשעה נאה זו, אשר יפה שעתה וכחה לעורר את הלב ... "שבת פארטאגט", הרי זה דבר נעלה ביותר", פונה תנחום אל חבריו בניעמיות. "אכן תנחום", ענה שלמה חיים, "הרי צריך להשתדל להכין את הכלים המתאימים לכל ההארות הנשגבות אשר דיברנו אודותם. ובפרט אחר יו"ט שבועות נעלה כ"כ, אשר הגשנו בחוש את ה"אתה בחרתנו מכל העמים" "והייתם לי סגולה מכל העמים" "ערב יקר אחסנתיה", אשר צריכים רגעים אלו להחזק בקרבינו תמיד, ולהמשיך אתנו לכל השנה כולה."

"אך תנחום", קוטע שלמה חיים את שטף דיבורו כשנעצר מעט, "כאשר אני מתבונן מעט בענינים אלו, מתעוררים אצלי תמיהות ושאלות כלשהם, ואשמח אם תוכל להשקט את רוחי בתשובה הגונג ממימי החיים אשר דלית מספרו של רבינו". "שאל שלמה חיים, שאל, ואקווה שנוכל יחדיו לברר ולאמת את כל הדבר הקשה לך."

"מדוע באמת השתלשלו הדברים, וכה יסד השי"ת את עולמו, שנצטרך אנו בניו החומיו לרומם ולפאר את שמו הגדול, וע"י עבודתנו יתרוםם ויתעלה כל הבריאה וכל היצירה וכל נברא יהללו את שם השם, אני מבין שאכן חפץ ורצון השי"ת שיתעבד לו דירה בתחתונים, ויהיה מלכותו בכל משלה. אך מדוע זה אבה שבח ותהילה באופן כזה, שאנו קרוצי חומר נעלה על ידי מעשינו את כל הבריאה כולה. מדוע דייקא באופן זה שנחצבה נשמתנו מכסא כבוד לגור בארץ ערבה ועל ידה יתרוםם ויתגדל שמו יתברך."

"יפה שאלת" מעודדו תנחום בפנים מאירות. "והתשובה לכך יובן לך בסיפור ומשל נאה אשר בו ממחיש רבינו את הענין הזה. מעשה במלך גדול רם ונישא אשר היו תחת ממשלתו מדינות רבות לאין מספר והמוני תושבים הסרים למרותו. ובמרחבי ממשלתו הגדולה, היה מדינה אחת רחוקה עד למאוד ממקום מושב המלך, וביום מן הימים התגנבה שמועה לא טובה לאזניו של המלך, שבני אותו מדינה, מרוב ירוחקם הגדול מעיר מלכותו, ומחסור השיירות שלא היו מצויות בין המדינות, יש מהם אשר אינם יודעים כלל מגדלות המלך, וכל כבודו וחכמתו כלו לא נודע להם, ואף אלו אשר שמעו במקצת, לא שתו ליבם ולא הבינו כלל את רוממותו ותפארתו, ולא ידעו ולא הרגישו את מעלתו על פני כל המלכים אשר על פני הארץ, וחשבו המה לתומם כי פקידי העיר, מושלי המחוזות, המה הם שליטי ואדוני הארץ."

"דבר זה הטריד עד מאוד את מנוחת המלך, מאחר שמלך רחום וחונן היה, ורצונו הטוב היה אך ורק להיטיב לעמו, ומחמת שהמה לא יודעים את גדולתו אין הם משתוקקים לראותו ולחלות פניו, להביא לפניו את משאלות

"גרשון, קהת, ומררי"

ביאורים ופירושים שונים מכרם החסידות

בפרשתן עה"פ "נשא את ראש בני גרשון" וכו', רבו בו הפירושים והביאורים בפרס התורה והחסידות לרמז בג' משפחות אלו גרשון וקהת ומררי, כל מיני מדרגות שיש בעבודת ה' שבמשפחות לוי מרומזים קומתם השלמה של כל כלל ישראל, וכדברי הרמב"ם בסוף הל' שמיטה ויובל "ולא שבת לוי בלבד, אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להיבדל לעמוד לפני ה' ולשרתו ולעבודו לדעה את ה', ופרק מעליו עול חשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קודש קדשים, ויהיה כבני לוי ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים". וכן מרומזים בו שעות וזמנים ותקופות חיים שעוברים על כלל ישראל בכלל ועל כל איש ישראל בפרט. על כן אמרנו נשיכמה לכתבים להשיב בדשן נפשנו בענין הזה.

ג' מדרגות בעבודת ה'

ברבים מהספרים הקדושים מתבארים ג' המשפחות כג' מיני בני אדם העובדים את קונם. בעלי מדרגה גבוהה, אנשים נמוכים, ובינונים. וגם בביאור הזה יש כמה חילוקים בספרים איך מרומז זה במילים גרשון קהת ומררי, ומה משמעותם בדרך העבודה.

ג' מדרגות נרשון קהת ומררי בסור מער

בשם משמואל מביא בשם אביו האבני נור ז"ע להסביר ג' מחנות אלו, בדרך סור מער. 'קהת' הוא המדרגה המעולה מבין שלשתם במלחמת היצר, שהוא מלשון "הקהה את שיניו", שהצליח בעבודתו לשבר ולהכניע כח היצר עד שאין מניח כלל ליצ'ה"ר לבוא למחשבתו. וכן "ק אדמו"ר שליט"א והוסיף דזה הרמז בזה דלכני בזה לא ה' להם עבודת משא, שהרי הארון נושא את נושאינו, שכבר הצליחו כ"ק להכניע את היצר עד שאין להם כבר עבודה קשה. 'גרשון' הוא מדרגה בינונית, שאמנם לא הכניע לגמרי את היצר, ועדיין כחו במתניו לבא ולהטרידו, אך הוא מתגבר עליו ואין מניחו ומגרשו מיד, וזה 'גרשון' שמגרש את היצר ממחשבתו. ו'מררי' הוא המדרגה הפחותה מלשון מרירות, שעדיין יכול היצר לבא אליו במחשבה לבלבלו, אך הוא דואג לראות שלא יבוא לידי מעשה ע"י שממרר ומסגף עצמו שלא יבוא לידי עבירה.

הטעם שזכו בני קהת להקהות את שיני היצר

הוסיף כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, דבגמ' (ערכין ט"א) דרשו רז"ל ד"אין ישאו אלא לשון שירה, דכתי' שאו זמרה ותנו תוף, ואומר ישאו קולם ירונו", ולמדו מזה שבנוסף לכך שקהת נשאו את הארון ואת בדיו ושאר כלי הקודש, היו מרבים בשירות ותשבחות. ובדרך רמז י"ל דלמדו כן מן הפסוק "בכתף ישאו", ללמדך שאף את זמרה מתון שמחת הלב. ולפי"ז יתכן לומר שזה הטעם שזכו לדרגה גבוהה כ"כ שלא היתה ליצ'ה"ר שום שליטה עליהם, כי ע"י עבודת ה' בשמחה ניקל יותר להקהות את שיניו של היצר הרע.

ומחמת קוצר הגיליון ורוחב העניין נמשיך בזה בשבוע הבא בעז"ה.

יעמדו על הברכה מצדיקי הרבים שהרימו תרומתם להוצאת הגיליון

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' ישראל חיים שטיינפלד שליט"א
לרגל אירוסיו נכדו
הבה"ח כמר יחיאל מיכל נאה נ"י
בן חתנו הרה"ח ר' יואל שליט"א
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיהא הבנין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הרה"ח ר' יואל נאה שליט"א
לרגל אירוסיו בנו הבה"ח כמר יחיאל מיכל נ"י
למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיהא הבנין עדי עד
ויראה ממנו ומכל יוצ"ח
רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר

ידידנו הנכבד
הר"ר אברהם חיים פרידמן הי"ו
לרגל הולדת בתו למזל טוב ובשעט"מ
ויה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח
רוב נחת וקדושה וכט"ס אבי"ר